

Vastaukset valtuustoaloitteisiin 17/2022: Pitkä hiihtolatu Kirkkonummelle, 1/2023: Koiraladun toteuttaminen Kirkkonummelle ja 2/2024: Kirkkonummen hiihtomahdollisuuksien parantamiseksi

Sivistys- ja vapaa-aikalautakunta 12.12.2024 § 88
230/10.03.01.02/2024

Valmistelija	Nuoriso- ja liikuntapäällikkö Päivi Sorvari etunimi.sukunimi@kirkkonummi.fi, puh. 09 29671 (vaihe)
Päätösehdotus	Sivistysjohtaja Ikonen Eeva-Kaisa Sivistys- ja vapaa-aikalautakunta päättää antaa selostusosan mukaisen vastauksen valtuustoaloitteisiin 17/2022: Pitkä hiihtolatu Kirkkonummelle, 1/2023: Koiraladun toteuttaminen Kirkkonummelle ja 2/2024: Kirkkonummen hiihtomahdollisuuksien parantamiseksi ja esittää kunnanhallitukselle ja edelleen kunnanvaltuustolle, että valtuusto pitää vastauksia riittävinä ja aloitteita loppuun käsiteltyinä.
Käsittely	Nuoriso- ja liikuntapäällikkö Päivi Sorvari oli asiantuntijana läsnä kokouksessa tämän asian käsittelyn aikana.
Päätös	Sivistys- ja vapaa-aikalautakunta päätti päätösehdotuksen mukaisesti.
Tiedoksi	-
Selostus	<p>Valtuustoaloitteissa pyydettiin selvittämään pidemmän ladun, peltolatujen, koiraladun sekä tekolumella toteutettavan ladun edellytyksiä sekä kustannuksia latujen perustamiseen ja toisen latukoneen hankintaan. Lisäksi pyydettiin selvitystä, kuinka kunta voisi tukea paikallisia yksityisiä toimijoita ja yhdistyksiä, jotka toteuttavat kunnan alueella latuja.</p> <p>Valtuustoaloitteiden ehdotuksia kartoitettiin vuoden 2024 aikana osana latuverkoston perusparantamista, jossa selvitettiin nykyisen latuverkoston kuntoa. Selvitystyöhön osallistettiin myös paikalliset hiihtoseurat, paikallinen talviliikunnan yrittäjä sekä kunnan eri alojen asiantuntijat.</p> <p>Latuverkoston nykytilanne ja kehittäminen</p> <p>Kirkkonummen kunnan hiihtolatuverkosto käsittää tällä hetkellä yhdeksän latua, joiden yhteispituus on noin 18 kilometriä. Latujen pituudet vaihtelevat alle kilometrin mittaisista lyhyistä reiteistä yli kuuden kilometrin mittaisiin pidempiin latuihin. Lisäksi kunta huolehtii lyhyiden latujen tekemisestä päiväkotien ja koulujen läheisyyteen, ottaen huomioon lumitilanteen ja henkilöstöressurit. Tämä edistää oppilaiden ja alueen lapsiperheiden mahdollisuuksia harrastaa hiihtoa ja kehittää lajitaitoja.</p> <p>Latuverkoston kehittämisessä selvitettiin mahdollisuutta toteuttaa kunnan alueelle pidempi latu. Lisäksi huomioitiin, millä edellytyksillä kunta voisi tukea yksityisiä ladun tekijöitä sekä sitä, että jatkossa kunta pidättäisi oikeuden tehdä latuja vuokraamilleen pelloille.</p> <p>Kuluttajaturvallisuuslaki (920/2011) määrittää ladun ylläpitäjän vastuuksi varmistaa, että palvelu on turvallinen kuluttajille. Laki koskee niin yrityksiä, kuntia kuin yhdistyksiä, jotka tarjoavat latupalveluja muille kuin omille jäsenilleen tai toiminta rinnastetaan elinkeinoksi. Kirkkonummen kunnan</p>

latuverkoston ylläpito perustuu sivistys- ja vapaa-aikalautakunnan 9.6.2021 hyväksymiin liikuntapaikkojen hoitoluokituksiin. Liikuntapaikkojen ml. latujen ylläpito toteutetaan tilaajatuottaja –sopimuksella yhdyskuntatekniikan kunnossapitopalveluista. Ladun ylläpito on mahdollista ulkoistaa, mutta reitin pitäjä vastaa silti palvelun turvallisuudesta ja valvonnasta. Käytännössä kunnassa tulisi olla riittävästi henkilöresurssia siihen, että sopimuskumppaneiden kanssa yhteistyössä toteuttamia latuja valvotaan kuluttajaturvallisuuslain mukaisesti.

Pidempiä latuja varten kunnan nykyinen maaomaisuus asettaa todella paljon rajoituksia. Selvityksen aikana ei löydetty uusia reittiehdotuksia, joissa reitti sijoittuisi kokonaan kunnan maa-alueelle sekä ehdotuksissa olisi pystytty huomioimaan paikoitusalueiden tarve.

Peltoladut voisivat olla yksi ratkaisu pidempien latujen toteuttamiseen, sillä pellot tarjoavat avoimia ja suhteellisen tasaisia alueita. Peltolatujen toteuttamiseksi kunta tarvitsee kuitenkin maanomistajien luvan. Lisäksi tulee kiinnittää erityistä huomiota maaperän ja kasvillisuuden suojelemiseksi. Peltolatujen ylläpito on myös erittäin sää- ja resurssiriippuvaista sekä vaatii jatkuvaa huoltoa. Tällä hetkellä on tiedossa, että latuja tehdään myös yhdistysten ja yksityisten tahojen toimesta yksityisille pelloille, osa näistä laduista on käyttäjille maksullisia.

Käytännössä uudet reittiehdotukset yksityisten maanomistajien hallinnoimille alueille ml. peltoladut, vaatisi erittäin laajaa yhteistyötä. Kuntaan tulisi laatia yhteistyölle periaatteet sekä varata sen toteuttamiseen vuosittainen määräraha. Käytännössä tämä tarkoittaisi muun muassa neuvotteluja maanomistajien kanssa, vastuiden määrittelyä, kustannusten arviointia sekä maanvuokrasopimuksia. Lisäksi pysäköintipaikkojen järjestäminen latujen aloitus- ja päätepisteisiin on välttämätöntä.

Latupohjan perustamisen kustannukset ja latukone

Lisäksi selvitettiin uusien hiihtolatujen rakentamiskustannuksia. Arvioidut, pelkästään latupohjan perustamiskustannukset vaihtelevat 45–140 euroa metriltä. Kustannukset riippuvat maastosta, pohjatöiden ja lisärakenteiden tarpeesta.

Latuverkoston kehittämisen yksi edellytys on toisen latukoneen hankinta. Tällä hetkellä Kirkkonummella on käytävissä yksi latukone, jolla huolletaan Jerikonmäen ja Veikkolan ladut, joiden leveys mahdollistaa latukoneen käytön. Muut ladut ylläpidetään moottorikelkalla. Toisen latukoneen hankintakustannus on arvioitu olevan noin 180 000 euroa. Toinen latukone vähentäisi kuitenkin suoraan nykyisen latukoneen siirtokustannuksia Veikkolan ja keskustan välillä. Siirtokustannukset ovat olleet viime vuosina keskimäärin 19 000–32 000 euroa vuodessa. Toisen latukoneen hankinnan edellytyksissä on kuitenkin huomioitava latukoneen säilytys Veikkolassa. Tällä hetkellä urheilupuistossa tai sen välittömässä läheisyydessä ei ole latukoneelle varastotilaa. Veikkolan yleisurheilukentän perusparantamisen suunnittelun yhteydessä latukoneen varastoinnille on osoitettu paikkavaraus urheilupuiston alueelle, jolloin latukoneen kertainvestoinnin lisäksi tarvittaisiin määräraha varastotilan rakentamiselle.

Koiralatu

Osana selvitystyötä kartoitettiin koiraladun toteuttamisen edellytykset ja mahdollisuudet. Koiraladun toteuttamisessa on huomioitava useita turvallisen ladun käyttöä tukevia määrityksiä. Tarkoituksenmukainen

koiralatu on riittävän leveä (minimissään viisi metriä) sekä latu tulisi olla valaistu, joka mahdollistaisi sekä vapaan että perinteisen hiihtotyylin. Koiraladun on suotavaa olla suhteellisen tasainen, sillä jyrkät mäet ja mutkat ovat vaativia koiran kanssa hiihtämisessä. Koiraladulla tulee olla lisäksi hyvä opastus, roska-astioita sekä pysäköintipaikkoja kauempaa tulevien koirakkojen sekä myös muiden ladunkäyttäjien käyttöön. Lisäksi koiraladulle tulee määritellä ns. ”koirienkäyttöajat” (esim. kahtena päivänä/ viikko, aamu- tai ilta-aikaan jne.). Käyttö voidaan määritellä myös siten, että koirahiihtäjät voivat käyttää latua milloin tahansa.

Selvitystyön yhteydessä todettiin, että nykyisten kunnan ylläpitämien latujen yhteyteen koiraladun toteuttaminen on haastavaa. Laajakallion latu olisi nykyisistä reiteistä soveltuvin, mutta kohteessa ei ole nykyisellään pysäköintialuetta eikä valaistusta. Koiraladun toteuttamisen edellytyksenä on myös ladun ylläpidon lisääntynyt tarve, jolloin ylläpitoon tarvitaan lisää henkilöstöresurssia sekä määrärahaa nykyisiin vuosittaisiin ylläpidon kustannuksiin. Määrärahan suuruus riippuu pitkälti siitä, kuinka laaja käyttö ladulle asetettaisiin.

Tekolumilatu

Tekolumiladun toteuttamista Jerikonmäkeen selvitettiin yhdessä kolmannen sektorin toimijan sekä paikallisen talviliikunnan yrittäjän kanssa. Selvityksessä ilmeni, että paikallinen yrittäjä keskittyy yrityksensä tarjoaman talviliikunnan palvelun toteuttamiseen ja kehittämiseen. Lisäksi kolmannen sektorin toimijan kanssa käydyissä keskusteluissa selvisi, ettei kolmannen sektorin toimijalla ole mahdollisuuksia osallistua tekolumiladun toteuttamiseen. Tekolumiladun toteuttaminen ja ylläpitäminen vaatii taustalle toimijan, jolla on siihen osoitetut määrärahat kertainvestointeihin sekä määräraha vuosittaisiin kustannuksiin, tarvittavat henkilöstöresurssit sekä tarvittava muu kalusto.

Tekolumiladun toteutuksen yhtenä edellytyksenä on myös ympäristövaikutusten huomioiminen. Vesivarojen käyttö, erityisesti vedenotto luonnon vesistä vaatii vesiluvan käsittelyn sekä lisäksi tulee selvittää mahdolliset haitat paikallisille ekosysteemeille, kuten vesistöjen kalakannoille.

Tekolumiladun kustannuksia selvitettiin noin kahden (2) kilometrin mittaisen ladun osalta. Tekolumiladun kertainvestoinnit (muun muassa kaksi lumitykkiä sekä niihin liittyvä oheiskalusto, sähkön saannin edellytykset, latukone sekä yhden, vakituisen työntekijän henkilöstöresurssi) ovat yhteensä noin 400 000 euroa. Tämän lisäksi tulee huomioida muut mahdolliset kertainvestoinnit esimerkiksi valaistuksen kehittämiseen ja pysäköintialueen toteuttamiseen. Lisäksi tekolumiladun ylläpito vaatii vuosittaisiin liikuntapaikkojen ylläpidon määrärahoihin noin 100 000 euron lisäyksen, jolla katetaan muun muassa henkilöstökulut, lumen siirtämisen kustannukset ladun eri osiin sekä sähkön kulutuksen.

Yhteenveto

Selvitystyö osoittaa, että nykyinen Kirkkonummen kunnan latuverkosto on saavutettava, mutta verkosto on kilometrimäärältään pieni ja pirstaleinen. Talviliikunnan olosuhteet ovat tällä hetkellä Kirkkonummella erittäin säästä riippuvaisia, ja joinain vuosina talviliikkuminen mahdollisuudet ovat olleet hyvin rajalliset. Latuverkoston kehittäminen tukisi kuntastrategian tavoitetta edistää asukkaiden aktiivista elämäntapaa ja ympärivuotista liikkumista.

Selvitystyön perusteella nykyisillä resursseilla ja kunnan maaomaisuudella latuverkoston kehittäminen ei ole suoraan mahdollista. Latuverkoston laajentaminen edellyttää maanhankintaa tai yhteistyötä maanomistajien sekä muiden ulkopuolisten toimijoiden kanssa, mikä puolestaan vaatii määrärahoja ja lisää henkilöstöresursseja mahdollisiin jatkoselvityksiin ja yhteistyöhön.

Latuverkoston kehittämisessä tulee huomioida kertaluonteiset investoinnit ja vaikutukset nykyisten liikunta- ja virkistysalueiden ylläpitoon. Verkoston laajentaminen edellyttää vuosittaisia määrärahoja sekä riittäviä henkilöstöresursseja ylläpidon toteuttamiseen. Mikäli latujen ylläpito ulkoistetaan, tarvitaan myös resursseja sopimusten valmisteluun ja seurantaan. Kunnan tulisi laatia selkeät periaatteet, joiden mukaan sopimuskumppanit voivat toteuttaa ja ylläpitää latuverkosta, ja varata vuosittainen määräraha sopimusten toteuttamiseksi.

Kirkkonummen kunnan liikunta- ja virkistysalueiden investoinnit suunnitellaan viiden (5) vuoden suunnittelulistalle. Kunnanvaltuuston 18.11.2024 hyväksymässä vuoden 2025 talousarviossa on varattu määräraha Jerikonmäen kuntoradan/ latuverkoston perusparantamisen suunnitteluun sekä tekolumiladun edellytysten lisäselvittämiseen. Suunnittelun edetessä alueen kehittämisen kustannukset sekä kustannusvaikutukset vuosittaiseen ylläpidon määrärahaan tarkentuvat.

On tärkeää, että tulevaisuudessa kunnassa tehdään strategisia valintoja siitä, millaisiin kehittämistoimenpiteisiin talviolosuhteissa panostetaan, jotta investointien vaikutukset kohdentuvat parhaalla mahdollisella tavalla kuntalaisten liikkumiseen.

Päätöshistoria

Kunnanvaltuusto 12.12.2022 § 115
1346/12.04.02/2022

Kunnanvaltuuston kokouksessa 12.12.2022 jätettiin seuraava valtuustoaloite:

”Hiihtokausi on jälleen alkanut, mutta kirkkonummelaiset joutuvat jälleen matkustamaan naapurikuntiin päästäkseen pidemmälle laturetkelle. Kirkkonummella on useita kunnan ylläpitämiä lyhyitä latuja, joista suurin osa on noin 1-3 km pitkiä sekä kaksi latua, jotka ovat pisimmillään 5-6km. Kunnassa on myös yksityisten henkilöiden, golfkeskusten sekä kyläyhdistyksen ylläpitämiä latuja, mutta niiden ylläpito perustuu näiden tahojen hyväntahtoisuuteen ja satunnaisiin mahdollisuuksiin.

Hiihdolla tiedetään olevan terveyttä ja hyvinvointia edistäviä vaikutuksia. Luonnon virkistyskäytön inventoinnissa todetaan, että Suomessa 15 - 80 - vuotiaista henkilöistä 1.2 miljoonaa eli noin 30% ilmoittaa harrastavansa maastohiihtoa. Tämä mahdollistuu ainoastaan, jos on latu.

Pitkän ladun helppo saavutettavuus olisi tärkeä, mikä toteutuukin jo hyvin lyhyissä laduissa. Kunnan ylläpitämä pitkä latu voisi olla esimerkiksi Keskusmetsässä, jossa on aikanaan ollutkin latu. Tai lähteä Jokirinteen koululta kohti Humaljärveä.

Me allekirjoittaneet kunnanvaltuutetut haluamme selvityksen, minne kuntaan voisi toteuttaa pidemmän ladun sekä arvion sen

toteuttamiskustannuksista. Lisäksi haluamme selvityksen, miten tukea yksityisiä ladun tekijöitä, jotta he tekevät latuja myös jatkossa.

Luettelo Kirkkonummen kunnan ylläpitämistä laduista ja niiden hoitoluokitukset:

Sundet 2.8km III
Jerikonmäki 6,2 km I
Kantvik valaistu 1,1 km II
Gesterbyn koulukeskus 1,9 km II
Kyrkvalla 1.7km II
Laajakallio 1.9km III
Neidonkallion metsätie 3.5km II
Sundet 2.8 km III
Framnäs 0,9 km III
Bobäck 2.5 km III
Veikkolan urheilupuisto 0,4 - 5 km valaistu I
Masalan kuntorata valaistu 1.8 km I

Joitain yksityisten ylläpitämä latuja Kirkkonummella:

Peuramaalla golfkentällä, Max Wignerin latu Gunnarsbyn pelloilla Masagårdin (Stor Åkern)pelto, Sepänkylän Gesterbyn väliset pellot, golfkentillä esim. Peuramaalla ja Kurk-golfissa ja Wohls-gårdin viereisellä pellolla. Näiden latujen olemassa olo on täysin yksityisten hyvántahtoisuuden ja voimavarojen varassa.

Minna Hakapää, Antti Kilappa, Noora Piili ja Antti Salonen”.

Aloitteen allekirjoittivat Minna Hakapään, Antti Kilapan, Noora Piilin ja Antti Salosen lisäksi seuraavat valtuutetut ja varavaltuutetut: Hannu Valtanen, Marko Kari, Matti Kaurila, Liisa Kosonen, Kim Åström, Kari Virtanen, Timo Haapaniemi, Jani Ekman, Jussi Määttä, Urho Blom, Hans Hedberg, Ulf Kjerin, Jenny Mäkinen, Anna Aintila, Tony Björk, Linda Basilier, Stefan Gustafsson, Martin Valtonen, Kim Liljequist, Aku Leijala, Tuovi Ronkainen, Sini Felipe, Tero Suominen, Elina Kärkimaa ja Henri Annila.

Päätös Kunnanvaltuusto lähettää valtuustoaloitteen kunnanhallitukselle valmisteltavaksi.

Kunnanvaltuusto 30.01.2023 § 8
56/10.03.01.02/2023

Päätös Kunnanvaltuusto toimittaa valtuustoaloitteen kunnanhallitukselle valmisteltavaksi.

Selostus Valtuutettu Markus Myllyniemi (Vihreät) jätti kunnanvaltuuston kokouksessa 30.1.2023 seuraavan aloitteen:

” Kirkkonummella on Suomen Kennelliiton arvioiden mukaan rekisteröityneenä noin 10 000 koiraa ja noin 4000 koiranomistajaa. Moni koiranomistaja harrastaa koiriensa kanssa aktiivisesti ja hyödyntää samalla myös kunnan tarjoamia virkistys- ja urheilumahdollisuuksia. Talvisin näitä liikuntamahdollisuuksia on kuitenkin selkeästi vähemmän kuin kesällä.

Moni Kirkkonummen lähikunta tarjoaa koiranomistajille talvisin mahdollisuuden liikkua koirahiihtoladuilla, joilla koirat voivat juosta ihmisen rinnalla hiihdon aikana. Koirahiihtolatuja löytyy naapurikunnistamme muun

muassa Espoossa Oittaalta ja Lohjan Harjulta. Oittaalla koirahiihtäjien käytössä tietty 1,1 kilometrin pituinen hiihtolenkki ympäri vuorokauden, kun taas Lohjalla koiransa kanssa hiihtäjät saavat käyttää koko Harjun 6,6 kilometriä pitkää latua tietyn aika- ja viikonpäivärajoituksen puitteissa. Koirahiihtoon soveltuvat ladut ovat hyvin suosittuja, ja sellaiselle on kuntalaispalautteen perusteella tilausta myös Kirkkonummella.

Koiralatu voitaisiin toteuttaa Kirkkonummelle jonkin olemassa olevan ladun yhteyteen tai tietylle osuudelle asentamalla roskalaatikoita ladun siisteyden varmistamiseksi. Toinen vaihtoehto olisi seurata Lohjan esimerkkiä ja varata olemassa oleva rata koirahiihtäjien käyttöön tiettyinä viikonpäivinä ilta-aikaan tai muuten, kun latu ei ole kovalla käytöllä. Oli vaihtoehto kumpi tahansa, koiraladun perustamiskustannukset eivät olisi merkittävät.

Me allekirjoittaneet esitämme, että Kirkkonummelle toteutetaan koiralatu esimerkiksi edellä mainituin tavoin kuitenkin hyödyntäen jo olemassa olevia hiihtolatuja.

Markus Myllyniemi”

Aloitteen allekirjoitti Markus Myllyniemen lisäksi seuraavat valtuutetut:
Vihreä valtuustoryhmä: Maarit Orko, Elina Kärkimaa, Krista Petäjäjärvi, Sanni Jäppinen, Reetta Hyvärinen, Saara Huhmarniemi, Ronja Karkinen, Johanna Fleming, Sini Felipe, Katja Juuti ja Noora Piili.

Kunnanvaltuusto 04.03.2024 § 25
230/10.03.01.02/2024

Päätös	Kunnanvaltuusto lähettää valtuustoaloitteen kunnanhallitukselle valmisteltavaksi.
Selostus	<p>Matti Kaurila, Timo Haapaniemi, Kim Åström, Liisa Kosonen ja Kari Virtanen jättivät kunnanvaltuuston kokouksessa 4.3.2024 seuraavan aloitteen:</p> <p>Me valtuustoaloitteen allekirjoittaneet valtuutetut ja varavaltuutetut haluamme edistää hiihtomahdollisuuksia Kirkkonummella. Pyydämme seuraavien toimenpiteiden selvittämistä ja mahdollisia tarvittavia päätöksiä ennen tulevaa hiihtokautta 2024-25:</p> <ul style="list-style-type: none">- Latukoneen hankinta. Esitämme, että vuoden 2025 talousarvioehdotukseen otetaan mukaan toisen latukoneen hankinta kuntaan. Kun latukoneita on kaksi, ei aikaa ja rahaa mene koneen siirtoon esim. Jerikonmäen ja Veikkolan välillä. Tällöin aikaa jää enemmän laadukkaampien latujen tekemiseen, jolloin myös myöhempi latuverkkojen laajentaminen on mahdollista. Ongelmana on myös se, että kun ainoa latukone on rikki sesonkiaikana esim. hiihtolomaviikolla, ei tarvittavia latujen kunnostuksia saada tehtyä ajallaan.- Pyydämme selvittämään myös sitä, että kunta yhteistyössä Peuramaan laskettelukeskuksen yrittäjän kanssa selvittää mahdollisuutta hyödyntää Peuramaan laskettelukeskuksen lumetusjärjestelmää ja kalustoa tekolumiladun tekemistä varten Peuramaan laskettelukeskuksen yhteyteen. Mikäli edellä mainittu on mahdollista, huomioidaan mahdollinen määrärahan tarve vuoden 2025 talousarvioehdotuksessa.- Kunta vuokratessaan peltoja pidättää itsellään oikeuden omistamilleen pelloille tehdä moottorikelkoin itse tai sopimuskumppanin avulla latuja.

Aloitteen oli Matti Kaurilan, Timo Haapaniemen, Kim Åströmin, Liisa Kososen ja Kari Virtasen lisäksi allekirjoittaneet seuraavat valtuutetut ja varavaltuutetut: Jussi Määttä, Hannu Valtanen, Marko Kari, Jani Ekman, Ville Salminen, Urho Blom, Minna Hakapää, Antti Kilappa, Noora Piili, Antti Salonen, Tero Suominen, Ari Harinen, Jerri Kämpe-Hellenius, Aku Leijala, Kim Liljequist, Maarit Orko, Krista Petäjäjärvi, Anna Sahiluoma, Martin Valtonen, Arttu Lankinen, Jani Kähkönen, Anna-Mari Toikka, Minna Hakapää, Piia Aallonharja, Johanna Fleming, Josephine Frimodig, Stefan Gustafsson, Johanna Järvinen, Patrik Lundell ja Miisa Jeremejew.